

Med föranledande af ifrågavarande motion får Utskottet alltså hemställa, att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, så lydande:

“Vid Konungens Högsta Domstol, så ock vid Hofrätt, skola minst två skicklige män vara förordnade att såsom fullmäktige de parter tillhandagå, som dem anlita: dessa allmänna fullmäktige nämnas vid Högsta Domstolen af Konungens Nedre Justitierrevision och vid Hofrätterna af Rätten sjelf. Äfven vid de allmänna underrätterna skola af Rätten förordnas allmänna fullmäktige, så vidt för uppdraget skicklige män finnas.

Förordnande att vara allmän fullmäktig kan återkallas, när så skäligen prövas: deröfver må ej klagan föras.“

Stockholm den 12 Mars 1872.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli den 14 Mars 1872, kl. 2. e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till författning angående upphäfvande af 2 kap. 5 och 6 §§ Giftermåls-balken samt förändrad lydelse af 13 kap. 1 § Rättegångs-balken och 18 kap. 5 § Strafflagen.

Till Lag-Utskottets behandling hafva begge Kamrarne hänskjutit omförmälda nådiga proposition, hvilken är af följande lydelse:

”I likhet med den åsigt, som vid särskilda tillfällen blifvit af Riksdagen uttalad, anser Kongl. Maj:t något giltigt skäl icke finnas till bibehållande af de i 2

kap. 5 och 6 §§ Giftermåls-balken stadgade, på der omförmälda svågerlagsförhållanden grundade äktenskapsförbud. Då emellertid berörda svågerlagsförhållanden, just i deras egenskap att innebära ett sådant förbud, uti andra lagrum tilläggas den betydelse, att de dels, jemlikt 13 kap. 4 § Rättegångs-balken samt den till detta lagrum hänvisande 7 § af 17 kap. samma balk, utgöra jäf för domare och vittnen, och dels, jemlikt 18 kap. 5 § Strafflagen, vid sedlighetsbrott föranleda skärpta ansvarsbestämmelser, följer deraf, att, med detsamma äktenskapsförbudet för de på ifrågavarande sätt besvägrade upphäfves och dermed sjelfva de grundläggande paragraferna ur lagtexten utplåbas, dessa svågerlag måste på annat vederbörligt ställe i lagen åter upptagas och beskrivas, i den mån de fortfarande finnas böra bibehålla den betydelse dem i öfrigt tillkommit. I fråga här om synes det dock vara angeläget, att någon begränsning sker uti de domare- och vittnesjäf, som nu på grund af svågerlag ega rum; äfvensom några betänkligheter icke torde möta att, i sammanhang med upphäfvande af det villkorliga äktenskapsförbudet för dem, som äro i svågerlag enligt 2 kap. 5 och 6 §§ Giftermåls-balken, jemväl inskränka tillämpningen af den i 18 kap. 5 § Strafflagen förekommande ansvarsbestämmelse för otukt emellan besvägrade personer.

I öfverensstämmelse med nu anförda grunder har Kongl. Maj:t låtit utarbета ett lagförslag i ämnet och vill alltså, med öfverlemnande af de i Högsta Domstolen och Stats-Rådet angående denna fråga hållna protokoll, enligt § 87 Regeringsformen, föreslå Riksdagen antagande af följande:

”Förordning angående upphäfvande af 2 kap. 5 och 6 §§ Giftermåls-balken samt förändrad lydelse af 13 kap. 4 § Rättegångs-balken och 18 kap. 5 § Straff-lagen.

Härigenom förordnas, dels att 2 kap. 5 och 6 §§ Giftermåls-balken, sådana de lyda enligt förordningen den 10 April 1810, upphört att vara gällande, dels ock att nedanstående lagrum skola erhålla följande förändrade lydelse, nemligen

13 kap. 1 § Rättegångs-balken:

Nu vill kärke eller svarande jäfva domaren; göre det beskedligt, och dörne domaren sjelf om det jäf. Desse äro laga jäf: Om domaren är med part i den skyldskap eller svågerlag, deri äktenskap efter 2 kap. Giftermåls-balken ej byggas må, eller om han med part är syskonbarn eller i svågerlag i thy, att den ene är eller varit gift med den andres syskon eller syskons alkomling eller med någon, från hvil-kens syskon den andra härstammar, eller är domaren parts vederdeloman, eller uppenbare ovän: eller eger domaren, eller hans skyldemän, som nu nämnde äro, i den saken del, eller kunna de någon synnerlig nytta eller skada deraf vänta: eller hafver han i annan Rätt i samma sak domare varit, eller förr varit fullmäktig deri, eller vittnat, eller förut såsom betjent i någon Rätt, eller hos Konungens Befallningshafvande, något slut fattat, som den saken rör: eller hafver han sjelf en lika sak i annan Rätt. Vet domaren att sådant jäf emot honom är, ändå att parten ej är

derom kunnig; tråde sjelfmant ifrån Rätten. Söker endera parten, sedan rättegång anhängig är, sak med domaren, eller tillfogar honom något med ord eller gerning, i uppsåt att honom dermed jäfvig göra; det skall ej för jäf räknas.

18 kap. 5 § Strafflagen:

Otukt emellan personer, som äro med hvarandra besvägrade genom enderas äktenskap med den andras syskon eller syskons afkomling eller med någon, från hvilken syskon den andra härstammar, straffas med böter.⁷

I anledning af enskilda motioner har frågan om undanrödjande af de i 2 kap. 5 och 6 §§ Giftermåls-balken stadgade äktenskapsförbud åtskilliga gånger tillförene varit föremål för representationens pröfning, sednast vid sistförflutna riksdag, då beslut fattades om upphäfvande af dessa lagparagrafer. Af formela skäl blef detta beslut dock icke af Kongl. Maj:t godkändt.

Ifrågavarande nådiga proposition går något utöfver Riksdagens berörda beslut, i det att nu föreliggande förslag tillika innefattar upphäfvande af den betydelse, som de i 6 § af 2 kap. Giftermåls-balken omförmälda svägerskapsled enligt gällande lag ega i fråga ej mindre om jäf emot domare och vittnen än äfven om ansvar för otukt emellan besvägrade personer. Till stöd härför är af Hans Excellens Justitiestatsministern till statsrådsprotokollet hufvudsakligen anfördt, att, sedan det andra svägerlaget upphört att medföra äktenskapshinder, det ock i sjelfva verket förlorat all karakter af svägerlag.

Utskottet, som ej funnit anledning till någon anmärkning emot detta förslag, får vördsamt hemställa,

att Kongl. Maj:ts nådiga proposition måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 14 Mars 1872.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Herr *Sven Nilsson* i Efveröd har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.